

rából az ő külön háboruja, előlem a nagyháboru és e magam háboruja. Elfelejtettem. Az alatt a 6—7 év alatt kezembem se volt. Aztán megjelent „Az Évek” verseskönyvem és megjelentek az ízek — kritikák. Hogy Adyt utánzok, hogy meddő epigon, nyugati köd vagyok stb. Addig-addig írták, amíg nagy nehezen kihoztak a békétüresemből. Ejnye-ejnye, — mondtam — háthogyha igazuk van, nem lehessen tudni. Megszereztem a 9 Ady-könyvet és hat hét alatt elolvastam mind az ezer versét Adynak.

Azóta tényleg Adyt „utánzok”. De egyuttal a nagyapámat is (aki pedig konstruktív, földből való, táblabíró ember volt), amennyiben én is levegőt lélegzem.

És az ezer vers között ott volt ez az egy is, amelyet ma már talán századszor olvastam, amelynek belső igazsága minden olvasáskor nőtt, tehát tényleg igazság, s amelyet nem tudok titkolni tovább, kimondom, s aki megérti, benne magára lásson.

„Félig csókolt csók”.

Féltuti cél, féltuti siker, féltuti gyönyör, a csóknak is csak fele útja: a csók. Nincs céltalanabb cél, elérhetetlenebb cél, mint a csók. Minden csók magának „Csók kisasszony”-nak a hiába csókolása, meddő lesbosi szerelem.

Fiusodó korunknak ez a szere’me, ez férfisikere, ez vágyunk abszolútuma: az abszolút csók. Mikor még nem öljük meg vágyunkkal azt, akit a csókban szeretünk, mikor még csak az ajkunkkal, egy lélegzésre, mindenünk betelve csókolunk. Vissza tudsz-e emlékezni én csókinőtt férfi testvérem erre, ez első csókra?

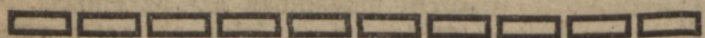
Azután vissza tudsz-e emlékezni rá, mikor már fel tudtuk nyitni a szemünket, a fülünket s minden érzékünket a csók közben, mikor mennél szomjasabban ittuk-ittuk a csókot, annál szomjasabbak, nyugtalanabbak, kinlódóbbak és kinozóbbak lettünk.

— „Egy félig csókolt csóknak a tüze lángolt elébünk.”

S oda nem értünk. Megtutuk, hogy nem a hajunk és nem a fogunk hull el legelőbb életünkben, hanem amit mégis legutoljára engedünk el, a csókunk. Megtutuk, hogy a vágyak nem tudnak lenni „megbékélt holtak”, hogy hiába az „áhitott csömör”, mert „kell az a csók” és „hí az a tűz”.

„Holnap. Majd holnap.” — Az ezer vers között volt ez az egy is. És nekem, akinek mikor most először olvastam újra ezt a verset, épen élményem volt ez a csók, soha igazabban, élőbben, szebben, szomorubban nem törhetne ki ajkamról a jaj, mint ez az Ady-vers: „Holnap. Majd holnap.”

Csanády.

FELHÍVÁS. A f. hó 6. án tartott megbeszélés alapján az ág. h. ev. egyetemi hallgatók az „Evang. Egyet. és Főisk. Hallg. Szövetsége Szeged” alakuló gyűlését f. hó 14.-én, azaz vasárnap d. e. 11 órakor tartják az ev. templomban, amelyen a bpesti „Evang. Egyet. és Főisk. Hallg. Szövetsége”-nek ügyvezető-alelnöke mint kiküldött, továbbá a helyi „Ev. Szövetség” választmánya s az ev. egyházközség is részt vesznek. Ezután is felszólítjuk az egyetem ág. h. ev. hallgatóit és hallgatónőit, hogy már az istentiszteleten is (kezdeté 10-kor) teljes számban (számunk 51.) okvetlenül saját jól felfogott érdekükben pontosan megjelenjenek.

Az öreg Szeged.

Mulatóhelyek és egyebek.

Írta: Cserzy Mihály.

(Folytatás.)

(17) Érdekes fölemlíteni, hogy ebben az időben Szeged a „sáros” városok közé tartozott. Mint minden puhatalaju alföldi város és község. A Pacsirta-kerten túl alig pár száz lépésnyire volt csak kövezet, pedig ez az utca — amit akkor *Budai-országútnak* neveztek — egyik főutcája volt a városnak. A „rókusi nagy-utca”, amint a nép nevezte a Budai-országutat, második kövezett utca volt; az első a mostani Maros-utca. Ezt is azért kövezték ki előbb, mert ott volt a *sóház* és a kincstár követelte, hogy járható út legyen oda a piactértől. Harmadiknak a Szentháromság-utcát köveztette ki a város, mert ezen az úton közlekedtek a régi vasuti állomáshoz, amit ma *Rendező-pályaudvarnak* ismerünk. El lehet képzelni, hogy milyen fáradtsággal jutottak ki és be az utasok a múlt század ötvenes éveinek közepéig a vasútra és onnan a városba, ha tudjuk azt, hogy a hosszú Szentháromság-utcan túl még vagy félórát kellett gyalogolniuk és cammogniuk a feneketlen sárban. Közlekedési eszközről még akkor szó sem volt. Az első „fiakker” 1854-ben készült el az öreg *Molnár* Antal nyerges műhelyében. „Omni-busz” pedig csak 1857-ben indult valamelyik szállodából a pályaházig.

A városban mindenütt nyílt árkok voltak az akkoriban „divatos” *hidegtelés* alapos terjesztésére. A nagypiacon és a buzapiacon (a mostani Dugonics-tér helyén) hináros mély árkok keresztelték egymást. Innen magyarázható a gyakori kolera- és pestisjárvány. A mai „korzón” két oldalt négy-négy szál pallódeszkából állt a gyalogjárda 1859-ig, amikor *Gamperl* polgármester téglával kirakatta és gesztenyefákat ültetett a járda mellé. A mostani platánfák *Kállay* Albert kegyelmes ur jóvoltából és finom izléséből kerültek a korzóra. A Kárász-utca rőzsekötegekkel volt még ekkor „kiflaszterozva”, míg a *lacikonyha* (ez a mostani „városi bérház” helyén volt) és a jelenlegi *Tóth* Péter-féle fűszerüzlet közötti utvonalon eső után akkora pocsolya támadt, hogy az üzletajtók elé tölgyfa-palincsokat kellett rakni, nehogy a sár befolyjon. A Feketesas-utcában még az 1879-iki árvíz előtt is fűzfavesszőből volt a „kövezet”. Csak így bírtak a kocsik, továbbá *Tóth Csuszó* Mihály, *Nóvé* Miska, *Gavallér* Ferkó és más híres nagyfuvarosok hosszú „húhajozással” keresztül haladni.

A *Budai-országút* elnevezést Kossuth Lajos 90-ik születésnapja alkalmából változtatta át *Kossuth Lajos-sugárútra* a hatóság. Ott, ahol most a légszeszgyár van, volt az ugynevezett *kapu*, ahol a kívülről jövő fuvarosoknak a vámot kellett lefizetniük. Azon túl következtek az *epreskertek*, honnan zsákszámba szedték az eperfeleveleket selyembogár tenyésztés céljaira az emberek. A kerteknél esős időben agyig lementek a kocsik és „hévér”-rel kellett őket kiemelni. (Ezért minden kocsin ott volt a srófrájáró „hévér”.

Rókus városrésznek a Hétpacsirtán kívül még egy másik nevezetessége is volt. Az ugynevezett *sík-sósfürdő*. Körülbelül azon a tájon, ahol most a Lechner-tér van. (Ez is parkirozott hely volt és a háború kegyetlensége fosztotta meg díszétől.) A fürdőben nyolc-tíz kabin volt, kényelmes fakáddal felszerelve, az erős sziksós tartalmu vizet ugy melegítették a vendégek részére. *Kiss Márton* volt a gazdája, míg el nem pusztította az árvíz. Az öreg később kocsmáros lett a Kossuth Lajos-sugárúton.

A Hétpasszirtán kívül voltak még egyéb kirándulóhelyek is Szegeden. Így a 18-ik század elején — mint Dugonics András írja könyvében — Felsőváros szélén, közel a körtöltéshez, a régi, árvíz előtti szeszyár mellett egy füz- és nyárfából álló liget volt, melyet *Etelka-erdőnek* neveztek. Néhány évtizedre terjedt az élete, kipusztult. A múlt század ötvenes éveiben keletkezett a *Bruckner-kert*, hol vasárnaponként zajos táncmulatságok voltak. Ide járt az egész Alsóváros fiatalsága. Rókuson a *Frimli-kert*, a Kálvária-utcában a *Korda-kert*, a városon kívül a Rendezőnél az *alvégi liget* és a mai Csongrádi-sugárut végétől körülbelül egy órányira a *Makkos-erdő*, mellette a *Nyargali-erdő*, továbbá az ujszegedi *népkert*, aminek ma *Erzsébet-liget* a neve. Mindenütt nagy népmulatságok voltak vásár- és ünnepnap délutánokon. A felsővárosi *Pille*- és *Gedő-kert* csak árvíz után keletkezett.

Ezek között a *Makkos-erdő* volt a legkellemesebb és leglátogatottabb hely. Mintegy ötven méteres fedett tánchelye s ezenkívül nagy vendéglő-épülete volt, tágas szobákkal és terrasszal. Ebéd után valóságos bucsujárás indult ki a városból. A buzaföldek között vezető hosszú kocsit tarkállott a festői szépségű és mindamellett szerény és egyszerű öltözkű magyar leányoktól és legényektől és egyéb városi emberektől. Két zenekar is játszott az erdőben. Az egyik a tánchelyen, a másik a vendéglő előtt. Hangos volt a szép lombos, páfrányos, óriásfüves erdő a muzsikaszótól, daltól és a fel-felrikoltó jókedvtől. És érdekes... Az ifjú szívek érzése ki-kicsalt a főhelyről egy-egy párt a mellékutakra s ott ábrándozva, a jövő tervét szövögetve járt az örök szerelem...

Az erdő mellett volt egy másik erdő. Ezt — mint említém — *Nyargali-erdőnek* nevezték. Szép, fiatal akácok virultak és lombosodtak benne, az utjai szabályosak és szépek voltak, kellemes sétatellyel szolgáltak. Ide jártak a diákok tanulni. Különösen az érettségire készülő ifjak keresték föl a hűs, csendes ligetet, melyben bájos zenét nyújtott a sárgarigó és a vadgalamb.

A *Makkos-erdő* főbejárata mellett volt egy nagy kereszt. Szomorú gyermektragédiát takart ez az egyszerű jelvény. Sötét családi regényt, melynek áldozata lett az 5-ik gimnazista fiú. Az intézet igazgatósága állíttatta emlékére a keresztet ott, ahol öngyilkos lett.

Sok szépet lehetne fölemlíteni a magyar lányok és legények öltözetéről is. Főlöslleges... Csak szomorúság fogná el az embert, aki szereti a nemzeti szokást és érzést. A bokáig érő vasalt szoknyák, az idomokat érvényesítő magyar réklík, a lelógó színes és széles hajfonó-szalagok, a feszes magyar-nadrágok és kordován csizmák kora lejárt. Ma csak a szájunkkal vagyunk magyarok.

(Folyt. köv.)

A menekültek gyermekeinek nyaraltatása.

Előzetes tájékoztató céljából felhívom az érdekelt szülőket, hogy a nyaraltatásra küldeni szándékoló gyermekeiket a vezetésem alatt álló szegedi menekültügyi kirendeltségnél (Vásárhelyi-sugárut 2. szám, Keletmagyarországi Főiskolai Hallgatók Internátusa épületében) 8 napon belül bejelenteni szíveskedjenek. A később jelentkezők nem vétetnek figyelembe. Ez az összehírás első sorban a vagonlakók és tömegszállításokon elhelyezett családok gyermekeire vonatkozik, erre vonatkozó óhajukat azonban a városban már lakással bíró menekült tisztviselők is bejelenthetik. Szeged, 1922. évi május hó 8-án. *Fietsch Sándor*, a kirendeltség vezetője.

Szerkesztői üzenetek.

Kéziratok szerkesztőségünkbe (Szeged, Vásárhelyi-sugárut 2. vagy Budapest, V., Deák-tér 1., II.) küldendők. Kéziratokat nem küldünk vissza. Névtelen levelekre nem válaszolunk.

P. Gy. Igéretes elindulás. Dolgozzék szorgalmasan. Egyelőre persze az íróasztalfióknak. **sz. N. J.** Ujabb kéziratait nem kaptuk meg. **K. Gy.** Sok lendület, érzés — kevés kifejező művészet. **Zs. K.** Legnagyobb sajnálatunkra nem közölhetjük néhány rosszul sikerült strófa miatt. **Sz. Zs.** Még kiforratlan a stílusa. Olvasson és írjon minél többet. **B. V.** Beigért küldeményeiket hiába vártuk. Ugy látszik még mindig szükség van papírra. Beküldött vers már majdnem közölhető. **Tavaszi este.** A természetben szebb, mint a novellában.

Főszerkesztő KOLOSVÁRY-BORCSA MIHÁLY.

Felelős szerkesztő: FETTER GYULA.

Felelős kiadó: CSANÁDY GYÖRGY.

Budapesti szerkesztőség és kiadóhivatal; IV. Deák-tér 1., II. e.

Színházi heti műsor.

Hétfő: *Hazudik a muzsikaszó*, operett.

Kedd: *Hazudik a muzsikaszó*, operett.

Szerda: *Az ördög, vigjáték.*

Csütörtök, először: *Elveszett paradicsom*, vigjáték.

Péntek: *Elveszett paradicsom*, vigjáték.

Szombat: *Pillangó kisasszony*, opera.

Vasárnap délután: *A kis Grizett*, operett.

Vasárnap este: *Hazudik a muzsikaszó*, operett.

Csonka Magyarország — nam ország
Egész Magyarország — menyország!

KORZÓ-MOZI

Telefon: igazg. 455. pénztár 11-85.

Május 15-21-ig, hétfőn és kedden:

Páris szenzációja.

Amerikai életkép 6 felvonásban.

A főszerepben: **MISS DOUPONT.** Azonkívül:

Sziv rejtelmek. Amerikai filmjáték 5 felvonásban.

Szerdán és csütörtökön:

India rejtelmek

Exotikus film 6 felv. A Hindu siremlék főszereplőivel.

Pénteken, szombaton és vasárnap:

Sugárka.

Filmjáték 5 felvonásban.

Lóih Ila, Vándorg Gusztáv a főszerepben.

Előadások hétköznap 1/25, 1/27 és 1/29,
vasár- és ünnepnap 3, 1/25, 6, 1/28 és 9 ó.

□□□□□□□□□□